

Облік і оподаткування

УДК 657.6:004

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19545175>

Трансформація внутрішнього аудиту в умовах цифровізації: модель та методика оцінювання ефективності

Іванова Наталія Анатоліївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування,
факультет економіки і підприємництва, Уманський національний університет,
м. Умань, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8714-9171>

Прийнято: 11.03.2026 | Опубліковано: 30.03.2026

Анотація. Мета. Стаття присвячена дослідженню трансформації внутрішнього аудиту в умовах цифровізації економіки, а також розробленню концептуальної моделі та методики оцінювання його ефективності. **Методи.** У дослідженні використано методи системного аналізу, порівняльного аналізу та синтезу для узагальнення теоретичних підходів; метод логіко-структурного моделювання — для розроблення концептуальної моделі трансформації внутрішнього аудиту; метод бальних оцінок — для формування методики інтегрального оцінювання ефективності. **Результати.** Систематизовано відмінності між традиційною та сучасною моделями внутрішнього аудиту. Розроблено концептуальну модель трансформації ролі внутрішнього аудиту під впливом цифровізації та розвитку корпоративного управління. Запропоновано методику оцінювання ефективності внутрішнього аудиту на основі інтегрального показника ЕВА, що охоплює чотири складові: рівень розвитку внутрішнього контролю, ефективність ризик-менеджменту, ступінь цифрової

трансформації та якість корпоративного управління. **Висновки.** Доведено, що ефективність внутрішнього аудиту визначається системною взаємодією організаційних, управлінських і технологічних факторів. Запропонована методика дозволяє ідентифікувати вузькі місця системи управління та визначати пріоритетні напрями розвитку внутрішнього аудиту в конкретних умовах господарювання.

Ключові слова: внутрішній аудит; цифровізація; ефективність аудиту; корпоративне управління; ризик-менеджмент; міжнародні стандарти аудиту; методика оцінювання.

The Transformation of Internal Audit in the Age of Digitalisation: A Model and Methodology for Assessing Effectiveness

Nataliia Ivanova

PhD in Economics, Associate Professor, Department of Accounting and Taxation,
Faculty of Economics and Entrepreneurship, Uman National University of
Horticulture, Uman, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0001-8714-9171>

Purpose. The article is devoted to the comprehensive study of the transformation of internal audit in the context of global economic digitalization and the implementation of the new Global Internal Audit Standards (IIA, 2024). The primary goal is to develop a robust conceptual model and a multi-component methodology for assessing the effectiveness of internal audit, considering the shift from traditional compliance-based approaches to proactive, risk-oriented, and technologically advanced management support. **Methods.** The study employs a diverse set of scientific methods to ensure the reliability of the results: systems analysis, comparative analysis, and synthesis are used to generalize existing theoretical approaches and identify gaps in the current regulatory framework. Logical-structural modeling is applied to create a

conceptual model of internal audit transformation. Finally, a specialized scoring method is used to construct an integral effectiveness assessment methodology based on quantifiable indicators across four strategic dimensions of corporate activity.

Results. The research systematizes the fundamental differences between traditional and modern internal audit models, emphasizing the transition from retrospective verification to real-time continuous monitoring. A conceptual model has been developed that illustrates how external factors (digitalization, IIA standards, economic uncertainty) interact with internal organizational factors to redefine the role of internal audit as a strategic element of corporate governance. The core of the article is the proposed "EVA" (Effectiveness of Internal Audit) integral indicator, calculated as the sum of four components: the level of internal control (VK), the effectiveness of risk management (RM), the degree of digital transformation (CT), and the quality of corporate governance (KU). The methodology includes a detailed 10-point scoring system for each component, allowing organizations to classify their internal audit performance into four levels: High (32–40 points), Sufficient (24–31), Satisfactory (16–23), and Unsatisfactory (below 15). **Conclusions.** It is demonstrated that the effectiveness of internal audit in a digital economy is no longer a static metric but a result of systemic interaction between organizational maturity and technological adoption. The proposed methodology provides a practical tool for identifying "bottlenecks" in the management system, such as a lack of automated data analytics or insufficient independence from executive management. By applying this integrated approach, enterprises can enhance their risk resilience, ensure compliance with international auditing standards, and increase the overall transparency of their financial and operational information.

Keywords: *internal audit; digitalization; audit effectiveness; corporate governance; risk management; international auditing standards; assessment methodology.*

Постановка проблеми. Внутрішній аудит є одним із ключових інструментів забезпечення ефективності управління підприємством. В умовах цифровізації економіки, зростання складності бізнес-процесів та підвищення вимог до корпоративного управління роль внутрішнього аудиту суттєво трансформується. Традиційні підходи до організації аудиторської діяльності, зорієнтовані переважно на контроль правильності ведення обліку та виявлення порушень, дедалі більше поступаються місцем проактивним моделям, спрямованим на управління ризиками, стратегічну підтримку управлінських рішень та забезпечення прозорості діяльності.

Разом з тим стрімке впровадження цифрових технологій у бізнес-процеси підприємств породжує нові виклики для внутрішнього аудиту: зростання кіберризиків, необхідність аудиту ІТ-систем та алгоритмів автоматизованого прийняття рішень, підвищення вимог до компетентності аудиторів у цифровому середовищі. Водночас імплементація в Україні Глобальних стандартів внутрішнього аудиту ІА (2024) та євроінтеграційні процеси формують нові регуляторні вимоги до організації служб внутрішнього аудиту.

Попри значний обсяг наукових досліджень у цій сфері, в науковій літературі бракує комплексного підходу до оцінювання ефективності внутрішнього аудиту, який одночасно враховував би рівень розвитку системи внутрішнього контролю, ризик-менеджменту, ступінь цифрової трансформації та якість корпоративного управління. Зазначена прогалина обумовлює актуальність і практичну значущість цього дослідження.

Отримані результати можуть бути використані як методична основа для подальшого розвитку внутрішнього аудиту в умовах цифрової трансформації економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Внутрішній аудит як інструмент управління підприємством досліджується в кількох взаємопов'язаних напрямках: організаційно-методичному, антикризовому, ризик-орієнтованому та цифровому. Попри значний обсяг публікацій, між ними зберігаються суттєві

прогалини, зокрема щодо комплексного оцінювання ефективності внутрішнього аудиту в умовах одночасного впливу цифровізації та фінансової нестабільності.

Організаційні аспекти внутрішнього аудиту на підприємствах, що становлять суспільний інтерес (ПСІ), ґрунтовно досліджено М. В. Зубахою, К. О. Назаровою, М. Ю. Татенком та Н. Ю. Татенком [1]. Автори провели порівняльний аналіз нормативно-правової бази для різних категорій ПСІ і виявили ключову законодавчу прогалину: для комерційних підприємств (крім акціонерних товариств) відсутні спеціальні вимоги щодо організації внутрішнього аудиту. Встановлено також, що в умовах воєнної агресії роль внутрішнього аудиту трансформувалась — він фактично перемістився з третьої лінії захисту на другу. Водночас дослідження не охоплює питань кількісного вимірювання ефективності служби внутрішнього аудиту.

Організаційно-методичні засади внутрішнього аудиту доходів підприємства розглянуто у праці Н. М. Овчарової та П. М. Горбаня [2]. Автори довели, що підприємство має сформувати трирівневу систему регулювання аудиторських процедур та запропонували системний підхід, що охоплює фінансовий, податковий та управлінський облік. Проте у дослідженні недостатньо висвітлено механізми адаптації такої системи до умов цифровізації облікових процесів.

Методичні засади внутрішнього аудиту витрат підприємства на засадах процесного підходу обґрунтовано К. О. Назаровою, Т. Ю. Копотієнко та В. С. Негоденко [3]. Авторами розроблено модель внутрішнього аудиту витрат підприємств ресторанного господарства, яка передбачає імплементацію гіпотез і версій порушень, що виникають у процесах постачання, виготовлення та реалізації. Ключовою практичною цінністю підходу є підвищення ймовірності виявлення неправомірних дій при скороченні трудомісткості. Разом з тим модель потребує адаптації для ширшого кола підприємств.

Оцінювання ефективності внутрішнього аудиту в системі антикризового фінансового управління досліджено Н. А. Івановою, О. В. Курученком та В. С.

Ченашем [4]. Автори обґрунтували, що функції внутрішнього аудиту змінюються залежно від стадії кризи і запропонували авторську систему кількісних, якісних та інтегральних показників ефективності. Питання застосування цифрових інструментів у реалізації запропонованих процедур залишається поза межами дослідження.

Аспект цифрової трансформації внутрішнього аудиту розкрито у праці Н. І. Цегельник та Д. А. Бедера [5]. Авторами уточнено визначення внутрішнього аудиту в умовах цифровізації та систематизовано ризики цифрової трансформації — кіберзагрози, втрата якості даних, недостатня цифрова зрілість персоналу. Констатується відсутність єдиної вітчизняної методики інтеграції цифрових інструментів в аудиторський процес.

Б. Луговець, досліджуючи внутрішній аудит ІТ-підприємств [6], обґрунтував доцільність застосування аналітичних коефіцієнтів як «маяків» ризику та запропонував алгоритм їх використання з можливістю автоматизації аналітичних процедур. Це підтверджує тенденцію переходу від вибірових перевірок до безперервного моніторингу відхилень.

Ризик-орієнтований підхід до планування внутрішнього аудиту досліджено О. Боберським [7], який обґрунтував необхідність побудови аудиторського плану на основі ризик-профілю підприємства, а не традиційних циклічних перевірок. Л. Гуцаленко та В. Альошин [8] виявили стримувальні чинники діджиталізації аудиту, серед яких — недостатній рівень цифрової зрілості підприємств і брак стандартизованих підходів до впровадження цифрових інструментів.

Х. Долгі та О. Петряну [9] встановили, що в умовах економічних змін комплексна взаємодія підсистем управління, а не окремі контрольні заходи, визначає реальну здатність внутрішнього аудиту виявляти системні відхилення. М. М. Шигун [10] обґрунтував методологічні підходи до поточного планування внутрішнього аудиту з оцінкою ризиків. В. В. Павлов [11] розкрив організаційно-методичні засади внутрішнього аудиту інноваційної діяльності ІТ-компаній. К.

О. Назарова та К. Бондаренко [12] дослідили процедурно-облікову трансформацію як ключовий етап digital-аудиту та обґрунтували нові вимоги до аудиторського процесу в умовах цифровізації. О. Усатенко та Н. Шишкова [15] виявили, що ефективна організація системи внутрішнього аудиту неможлива без комплексної інформаційної підтримки на базі сучасних цифрових технологій.

Узагальнення результатів проведеного аналізу дозволяє виокремити кілька домінуючих наукових підходів до дослідження внутрішнього аудиту: ризик-орієнтований підхід, що акцентує увагу на ідентифікації та оцінюванні ризиків; процесний підхід, спрямований на оптимізацію бізнес-процесів; антикризовий підхід, який розглядає внутрішній аудит як інструмент стабілізації діяльності підприємства; а також цифровий підхід, що пов'язаний із впровадженням аналітики даних та автоматизованих процедур контролю. Водночас більшість досліджень розглядають зазначені аспекти фрагментарно, що обумовлює необхідність формування комплексного підходу до оцінювання ефективності внутрішнього аудиту з урахуванням взаємозв'язку зазначених складових.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових джерел свідчить, що попри значний доробок у дослідженні окремих аспектів внутрішнього аудиту, у вітчизняній літературі залишаються невирішеними такі питання: по-перше, наявні підходи до оцінювання ефективності внутрішнього аудиту є переважно фрагментарними та не забезпечують системного врахування взаємодії ключових елементів системи управління підприємством; по-друге, бракує методичного інструментарію для кількісного вимірювання ефективності внутрішнього аудиту в умовах цифровізації бізнес-процесів; по-третє, не систематизовано практичні рекомендації щодо підвищення ефективності внутрішнього аудиту залежно від виявлених слабких складових системи управління підприємством. Усунення зазначених прогалин визначає мету цього дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження еволюції ролі внутрішнього аудиту в умовах цифровізації економіки та імплементації міжнародних стандартів аудиту, а також розроблення методики оцінювання ефективності внутрішнього аудиту підприємства на основі інтегрального показника, що враховує рівень розвитку системи внутрішнього контролю, ефективність ризик-менеджменту, ступінь цифрової трансформації та якість корпоративного управління.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розвитку теоретико-методичних засад оцінювання ефективності внутрішнього аудиту в умовах цифровізації економіки. Зокрема, удосконалено підхід до оцінювання ефективності внутрішнього аудиту шляхом формування інтегрального показника, який, на відміну від існуючих, комплексно враховує рівень розвитку внутрішнього контролю, ефективність ризик-менеджменту, ступінь цифрової трансформації та якість корпоративного управління. Набули подальшого розвитку положення щодо трансформації ролі внутрішнього аудиту як стратегічного елементу системи корпоративного управління в умовах цифровізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародні стандарти аудиту формують нормативно-методичну основу, що визначає вимоги до якості аудиторської діяльності у глобальному вимірі. Хоча їх безпосередня дія поширюється на зовнішній аудит, вплив на внутрішній є суттєвим і реалізується через кілька механізмів. По-перше, у процесі аудиту фінансової звітності зовнішні аудитори відповідно до МСА 610 «Використання роботи внутрішніх аудиторів» можуть покладатися на результати роботи служби внутрішнього аудиту – за умови її незалежності та систематичності. По-друге, прийняті у 2024 році Глобальні стандарти внутрішнього аудиту ПА закріпили принципи незалежності, ризик-орієнтованості та стратегічної інтегрованості як обов'язкові характеристики сучасної аудиторської практики [13]. По-третє, в умовах євроінтеграції України зростає значення відповідності вимогам Директиви ЄС

2014/56/ЄС, яка встановлює обов'язкове функціонування комітету з питань аудиту на ПСІ [14].

Водночас Глобальні стандарти внутрішнього аудиту (ІА, 2024) суттєво розширюють традиційне розуміння функцій внутрішнього аудиту, акцентуючи увагу на створенні цінності для організації, інтеграції у систему корпоративного управління та активній участі у процесах управління ризиками. Це свідчить про перехід внутрішнього аудиту від виключно контрольної функції до стратегічного інструменту підвищення ефективності діяльності підприємства.

Практичним наслідком цих процесів є підвищення стандартів організації внутрішнього аудиту в Україні. Однак, як встановлено у дослідженні [1], нормативно-правова база щодо внутрішнього аудиту комерційних підприємств залишається недостатньо розвиненою, що стримує практичне впровадження стандартизованих підходів.

Цифрова трансформація бізнес-процесів кардинально змінює середовище функціонування внутрішнього аудиту. Н. І. Цегельник та Д. А. Бедер довели, що в умовах цифровізації внутрішній аудит охоплює оцінювання прозорості інформаційних ресурсів, управління цифровими ризиками та кіберзахист [5]. Б. Луговець обґрунтував доцільність застосування аналітичних коефіцієнтів як «маяків» ризику, що дозволяє переходити від вибіркового перевірочного до безперервного моніторингу відхилень [6]. Разом з тим Л. Гуцаленко та В. Альошин констатують відсутність стандартизованих підходів до впровадження цифрових інструментів в аудиторський процес [8].

Особливої актуальності набуває використання інструментів аналітики даних (Data Analytics), систем безперервного аудиту (continuous auditing) та автоматизованих процедур контролю, що дозволяє внутрішньому аудиту здійснювати моніторинг операцій у режимі реального часу та своєчасно виявляти відхилення. Це суттєво підвищує якість аудиторських доказів та ефективність прийняття управлінських рішень.

Порівняльний аналіз традиційної та сучасної моделей внутрішнього аудиту дозволяє систематизувати ключові зміни у підходах до організації аудиторської діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Еволюція функцій внутрішнього аудиту в сучасних умовах розвитку економіки

Критерій	Традиційна модель	Сучасна модель
Основна мета	Контроль правильності обліку та дотримання процедур	Підвищення ефективності управлінських рішень і стратегічної стійкості підприємства
Часова орієнтація	Аналіз і верифікація минулих операцій	Проактивне виявлення та попередження ризиків у реальному часі
Характер діяльності	Вибіркова перевірка документів	Безперервний моніторинг бізнес-процесів та систем управління
Основні інструменти	Документальні та арифметичні перевірки	Аналітика даних, автоматизований моніторинг, ризик-орієнтований аудит
Роль у системі управління	Допоміжна контрольна функція (третя лінія захисту)	Стратегічний елемент корпоративного управління (підтвердження для наглядової ради)
Основні об'єкти	Фінансові операції та звітність	Управління ризиками, ІТ-системи, бізнес-процеси, ESG-звітність
Результати	Виявлення порушень та відхилень	Рекомендації щодо підвищення ефективності та прозорості діяльності
Регуляторна основа	Національні нормативні акти	Глобальні стандарти ПА (2024), МСА, Директива ЄС 2014/56/ЄС

Джерело: узагальнено автором на основі [1; 5; 6; 8; 13].

Наведена таблиця фіксує системний зсув у парадигмі внутрішнього аудиту: від ретроспективного контролю до проактивного управління ризиками та стратегічного консультування. Цей перехід закріплений Глобальними стандартами ПА (2024), які вперше визначили стратегічну інтегрованість як обов'язкову характеристику служби внутрішнього аудиту [13].

Трансформація функцій внутрішнього аудиту пов'язана зі зміною його місця в системі корпоративного управління. Сучасна модель ПА «Трьох ліній» (2020) переосмислює його роль як незалежного постачальника впевненості для органів управління підприємством – насамперед для наглядової ради та аудиторського комітету. В умовах підвищеної нестабільності Н. А. Іванова, О. В. Куруч та В. С. Ченаш довели, що функції внутрішнього аудиту динамічно змінюються залежно від стадії кризи: від діагностики й раннього попередження – до контролю виконання антикризових заходів і моніторингу стабілізації [4]. О. Боберський обґрунтував необхідність побудови аудиторського плану на основі ризик-профілю підприємства [7].

Для системного відображення зазначених взаємозв'язків розроблено концептуальну модель трансформації ролі внутрішнього аудиту під впливом цифровізації економіки та розвитку корпоративного управління (рис. 1).

Як відображено на рис. 1, трансформація внутрішнього аудиту відбувається під впливом зовнішніх факторів (цифровізація економіки, вимоги міжнародних стандартів, зростання економічної невизначеності) та внутрішніх чинників (рівень корпоративного управління, зрілість ризик-менеджменту, ступінь автоматизації бізнес-процесів). Результатом є розширення функцій внутрішнього аудиту та його перетворення на стратегічний інструмент управління.

На основі критичного аналізу наукових підходів [1–12; 15] та міжнародних стандартів [13] запропоновано методику оцінювання ефективності внутрішнього аудиту підприємства, яка ґрунтується на інтегральному підході до оцінювання та передбачає визначення узагальненого показника ефективності.

Інтегральний показник ефективності внутрішнього аудиту визначається як сума ключових складових:

$$EBA = BK + PM + ЦТ + КУ,$$

де EBA — ефективність внутрішнього аудиту; BK — рівень розвитку системи внутрішнього контролю; PM — ефективність ризик-менеджменту; ЦТ

— ступінь цифрової трансформації підприємства; КУ — якість корпоративного управління.

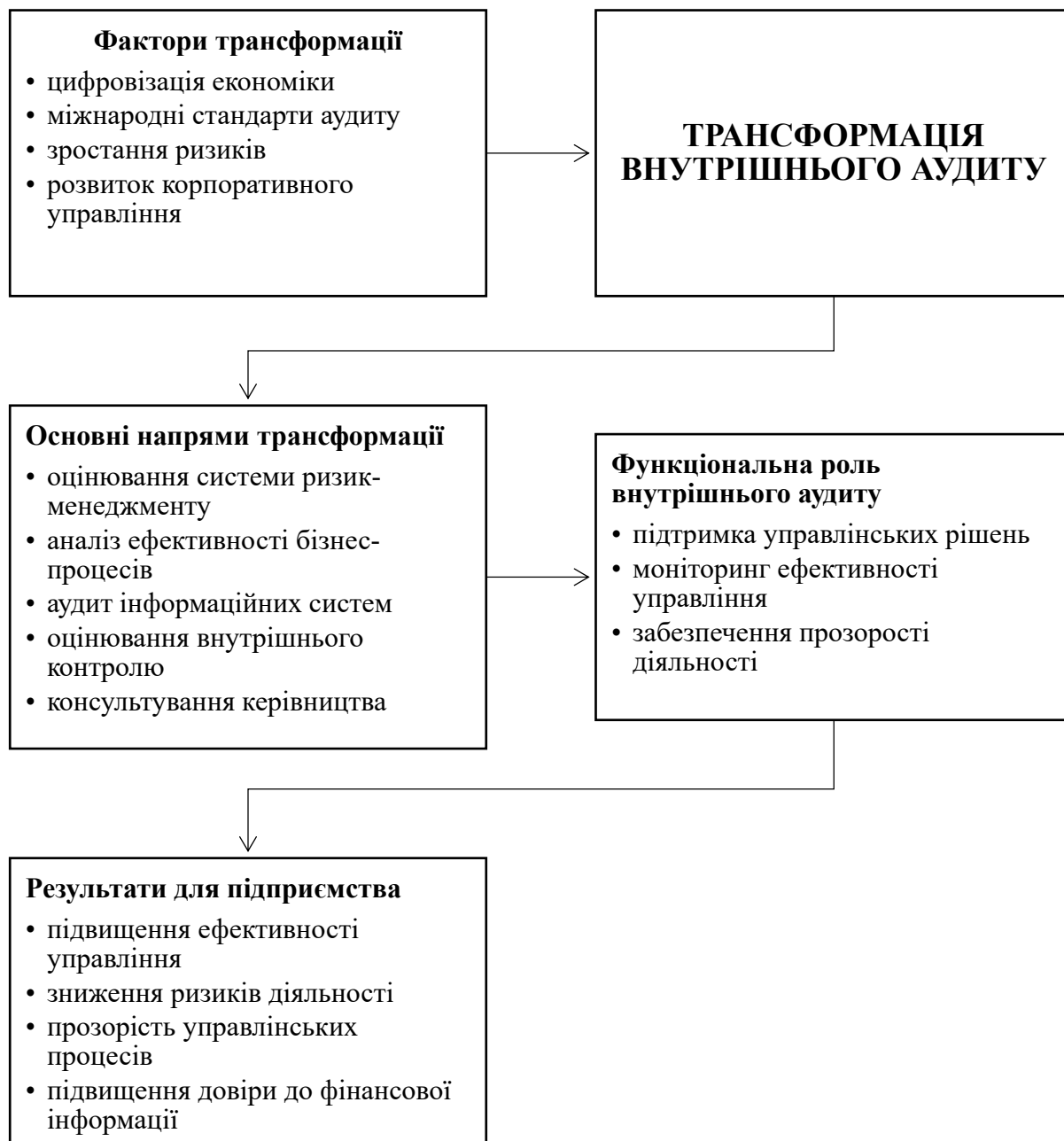

Рис. 1. Концептуальна модель трансформації ролі внутрішнього аудиту під впливом цифровізації економіки та розвитку системи корпоративного управління

Джерело: розроблено автором.

Методика передбачає оцінювання кожної складової за десятибальною шкалою на основі системи верифікованих показників, що дозволяє

розраховувати інтегральний індекс ефективності внутрішнього аудиту (ЕВА) у діапазоні від 0 до 40 балів. Склад показників для кожної складової моделі та спосіб їх виміру наведено у табл. 2.

Таблиця 2

**Система показників для оцінювання складових ефективності
внутрішнього аудиту**

Складова моделі	Показники оцінювання	Спосіб виміру
Рівень розвитку внутрішнього контролю (ВК)	Частка охоплення бізнес-процесів контрольними процедурами; наявність і актуальність регламентів; регулярність самооцінки	Питома вага задокументованих процедур до загальної кількості виявлених ризикових процесів; бальна шкала 0–10
Ефективність ризик-менеджменту (РМ)	Повнота ідентифікації ризиків; актуальність ризик-матриці; частка ризиків, охоплених заходами реагування	Відношення виявлених аудитом ризиків до раніше ідентифікованих підрозділом ризик-менеджменту; бальна шкала 0–10
Ступінь цифрової трансформації (ЦТ)	Рівень автоматизації контрольних процедур; використання аналітичних систем; наявність безперервного моніторингу відхилень	Частка автоматизованих контрольних процедур у загальній структурі аудиторських процедур; бальна шкала 0–10
Якість корпоративного управління (КУ)	Функціональна незалежність служби внутрішнього аудиту; функціонування аудиторського комітету; регулярність звітування перед наглядовою радою	Відповідність вимогам корпоративного управління, визначеним Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» у частині функціонування аудиторських комітетів та забезпечення незалежності, а також Глобальним стандартам внутрішнього аудиту ІА (2024)

Джерело: розроблено автором на основі [4; 5; 7; 8; 13; 14].

Оцінювання кожного показника здійснюється за шкалою від 0 до 10, де 0 — повна відсутність відповідної складової, 10 — її повна відповідність вимогам Глобальних стандартів внутрішнього аудиту ІА (2024) та чинного законодавства.

Запропонована модель передбачає рівнозначність складових, що обумовлено необхідністю забезпечення збалансованого розвитку системи внутрішнього аудиту; водночас у подальших дослідженнях можливе застосування вагових коефіцієнтів залежно від галузевої специфіки підприємства.

На відміну від підходів, у яких фактори ефективності аудиту розглядаються ізольовано, запропонована методика підкреслює їх системний взаємозв'язок: жоден компонент не може повністю компенсувати слабкість іншого. Х. Долгі та О. Петряну встановили, що саме комплексна взаємодія підсистем управління визначає реальну здатність внутрішнього аудиту виявляти системні відхилення [9]. Зокрема, високий рівень цифрової трансформації без належного ризик-менеджменту призводить до накопичення неконтрольованих цифрових ризиків; розвинена система корпоративного управління без ефективного внутрішнього контролю позбавлена механізму верифікації управлінських рішень.

За результатами розрахунку інтегрального показника ЕВА визначається рівень ефективності та формуються управлінські рекомендації (табл. 3).

Практична апробація запропонованого підходу може бути продемонстрована на умовному прикладі підприємства, де за результатами оцінювання отримано такі значення: $BK = 7$, $PM = 5$, $CT = 4$, $KY = 6$. У цьому випадку інтегральний показник становить 22 бали, що відповідає задовільному рівню ефективності внутрішнього аудиту. Найслабшою складовою є цифрова трансформація, що свідчить про необхідність впровадження інструментів аналітики даних та систем безперервного моніторингу. Таким чином, методика дозволяє не лише оцінити загальний рівень ефективності, але й визначити конкретні напрями її підвищення.

Таблиця 3

**Інтерпретація значень інтегрального показника ефективності
внутрішнього аудиту**

Значення ЕВА (балів)	Рівень ефективності	Рекомендовані управлінські дії
32–40	Високий	Підтримання досягнутого рівня; моніторинг змін зовнішнього середовища та оновлення стандартів
24–31	Достатній	Виявлення та усунення слабких складових; поточне вдосконалення окремих процедур
16–23	Задовільний	Розроблення програми підвищення ефективності за кожною складовою із встановленням КРІ
До 15	Незадовільний	Реструктуризація служби внутрішнього аудиту; перегляд стратегії управління ризиками підприємства

Джерело: розроблено автором.

Для підприємств із незадовільним або задовільним рівнем ЕВА першочергові заходи визначаються залежно від найслабшої складової. Якщо критичним є ЦТ — впровадження автоматизованих аналітичних процедур і систем безперервного моніторингу [5; 6]. Якщо критичним є КУ — забезпечення незалежності служби внутрішнього аудиту та створення аудиторського комітету відповідно до вимог законодавства України щодо функціонування аудиторських комітетів на підприємствах, що становлять суспільний інтерес [14]. Якщо критичним є РМ — перехід до ризик-орієнтованого планування внутрішнього аудиту [7].

Таким чином, запропонована методика забезпечує комплексне оцінювання ефективності внутрішнього аудиту через призму чотирьох взаємозалежних складових і може слугувати практичним інструментом для керівників служб внутрішнього аудиту, аудиторських комітетів та органів корпоративного управління.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки.

1. В умовах цифровізації економіки та імплементації Глобальних стандартів ПА (2024) внутрішній аудит зазнає системної трансформації: від ретроспективного контролю фінансових операцій до проактивного управління ризиками, аудиту ІТ-систем і стратегічного консультування органів корпоративного управління. Цей зсув зафіксовано у розробленій порівняльній таблиці еволюції функцій внутрішнього аудиту.

2. Запропонована концептуальна модель трансформації ролі внутрішнього аудиту відображає комплексний вплив зовнішніх (цифровізація, міжнародні стандарти, економічна невизначеність) та внутрішніх (корпоративне управління, ризик-менеджмент, автоматизація) факторів на розширення функцій та підвищення стратегічного значення аудиторської діяльності.

3. Розроблена методика оцінювання ефективності внутрішнього аудиту на основі інтегрального показника $EVA = BK + PM + ЦТ + КУ$ дозволяє кількісно вимірювати результативність аудиторської діяльності в діапазоні від 0 до 40 балів, ідентифікувати вузькі місця в системі управління підприємством і визначати пріоритетні напрями розвитку внутрішнього аудиту залежно від виявлених слабких складових.

Перспективами подальших досліджень є апробація запропонованої методики на підприємствах різних галузей економіки України, а також розроблення алгоритму автоматизованого розрахунку інтегрального показника EVA на основі даних корпоративних інформаційних систем та їх інтеграція з інструментами безперервного аудиту.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості застосування запропонованої методики в діяльності підприємств для підвищення ефективності системи внутрішнього аудиту, удосконалення управління ризиками та забезпечення прозорості корпоративного управління в умовах цифрової трансформації економіки.

Список використаних джерел

1. Зубаха М. В., Назарова К. О., Татенко М. Ю., Татенко Н. Ю. Внутрішній аудит підприємств суспільного інтересу: ключові акценти. Ефективна економіка. 2022. № 9. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.9.31>.
2. Овчарова Н. М., Горбань П. М. Внутрішній аудит доходів підприємства: організаційно-методичні засади. Економіка та суспільство. 2022. № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-20>.
3. Назарова К. О., Копотієнко Т. Ю., Негоденко В. С. Внутрішній аудит витрат підприємства. Scientia Fructuosa. 2022. Т. 146. № 6. С. 128–138. DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2022\(146\)10](https://doi.org/10.31617/1.2022(146)10).
4. Іванова Н. А., Куруч О. В., Ченаш В. С. Оцінювання ефективності внутрішнього аудиту в системі антикризового фінансового управління. Актуальні питання економічних наук. 2025. № 15. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17173801>.
5. Цегельник Н. І., Бедер Д. А. Роль внутрішнього аудиту у забезпеченні прозорості інформаційних ресурсів для управління бізнесом в умовах цифровізації. Актуальні питання економічних наук. 2025. № 8. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14955203>.
6. Луговець Б. В. Внутрішній аудит ІТ-підприємств: аналітичний підхід у системі комплексного управління. Економіка та суспільство. 2025. № 82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-104>.
7. Боберський О. Ризик-орієнтоване планування внутрішнього аудиту системи комплаєнс. Підприємництво і торгівля. 2025. № 44. С. 14–20. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2025-44-02>.
8. Гуцаленко Л., Альошин В. Напрями діджиталізації аудиту безперервності діяльності підприємств як передумова підвищення його ефективності. Вісник економіки. 2024. № 2. С. 92–105. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.02.092>.

9. Долгі Х., Петряну О. Внутрішній аудит в період економічних змін і його роль в оцінці системи внутрішнього контролю організації. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2021. № 2 (49). С. 19–28. DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2021-2\(49\)-19-28](https://doi.org/10.26642/pbo-2021-2(49)-19-28).
10. Шигун М. М. Поточне планування внутрішнього аудиту з оцінки ризиків діяльності підприємства. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. 2020. № 1–2. С. 47–56.
11. Павлов В. В. Організаційно-методичні засади внутрішнього аудиту інноваційної діяльності ІТ-компаній. Економічний простір. 2022. № 180. С. 208–213. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/180-34>.
12. Назарова К. О., Бондаренко К. Процедурно-облікова трансформація як імперативний етап digital-аудиту. Scientia Fructuosa. 2021. Т. 140. № 6. DOI: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021\(140\)](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(140)).
13. The Institute of Internal Auditors. Global Internal Audit Standards. Altamonte Springs : ІА, 2024.
14. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII (зі змінами станом на 2026 р.).
15. Усатенко О., Шишкова Н. Інформаційні системи і технології в управлінні обліковою політикою компанії для організації системи внутрішнього аудиту. Актуальні питання економічних наук. 2025. № 15. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17127571>.